

VELU
verbaal

saul van messel

salomo

keur uit zijn liederen

verbaal

De dichter Saul van Messel (pseudoniem) werd in 1912 geboren. Hij ontving van 1926 tot 1938 een grondige hebreeuwse opleiding aan de rabbijnen-afdeling van het Nederlands Israëlitisch Seminarium in Amsterdam. Zijn vertaling van het Hooglied uit de grondtekst beoogt een pretentieloze, dichterlijke weergave, die de bijbelse tekst van Koning Salomo laat zien als een bundel priapische poëzie.

SALOMO

KEUR UIT ZIJN LIEDEREN

SALOMO

KEUR UIT ZIJN LIEDEREN

UIT HET HEBREEUWS VERTAALD

DOOR

SAUL VAN MESSEL

UITGEVERSMIJ J. H. KOK N.V. KAMPEN 1971

*„Ich hab' das Hohelied Salomons
übersetzt, welches ist die herrlichste
Sammlung Liebes-Lieder, die Gott er-
schaffen hat!“*

Goethe

HOOFDSTUK I

1. Salomo: Keur uit zijn liederen
2. Kus mij maar op mijn mond.
Want zoeter smaken
je zoenen dan wijn.
3. Je parfums ruiken zalig.
Parfumsproeier noem ik je.
Daarom houden de meisjes van je.
4. Sleur me achter je aan.
Laat ons hollen.
Jij koning hebt me naar je
kamers gelokt:
„Laat ons met je dollen.
Laat ons je zoenen roemen boven wijn.
Fijnproevers hebben van je genoten.”
5. Donker ben ik, maar aantrekkelijk
– meisjes van Jeruzalem –
als baldakijnen van Salomo
als tenten uit Kedar.
6. Kijk niet op mij neer
al ben ik dan wat donker.
De zon heeft mij verbrand.

Moeder – mijn broeders
uit uw eigen schoot

behandelen mij als van mindere stand.
Zij laten mij wijngaarden
van anderen verzorgen
terwijl mijn eigen tuin verzandt.

7. Vertel mij eens
jij die mij echt bemint
waar jij nu weidt
waar ik je in de middag vind.
Waarom moet ik
mijn liefste derven
en langs de kudde
van je vrienden zwerven.

8. Als jij mijn lief
dat nog niet weet
jij schoonste vrouw
die ik de mijne heet

volg dan de sporen
van het vee
en hoed je geiten

waar herders dagen
in hun tenten
slijten.

9. Mijn liefste
naar je wilde aard
ben jij voor mij
als faro's paard.
10. Je wangen
lieflijk in de spangen.
Je halsje
in mijn lied gevangen.
11. Spangen van goud
gaan wij je maken
met witgestipte
zilverhaken.
12. Zolang jij koning
mijn gezelschap duldt
blijf ik van
narduslucht vervuld.
13. Een bundel mirre
jij mijn vrind
die ik tussen
mijn borsten vind.
14. Een tros van henna
jij mijn vrind
die zich in
Engedi bevindt.

15. En jij vriendin
bent wondermooi
je ogen
duifjes in een kooi.
16. Dan weer jij vriend
die lieflijk bent
ons bed een
groene lommertent.
17. Balken van ceders
die ons huisje stutten —
ons balcon: cypressen
die de hitte schutten.

HOOFDSTUK II

1. Hier ben ik:
een roos van Saron,
een lelie der dalen.

2. Als een lelie
in de hagen
jij mijn lief
onder de maagden.

3. Als appelboom
onder de bomen
zo mijn vrind
onder de zonen.

In zijn schaduw
was het heerlijk toeven.
Kon mijn keel
zijn zoete vruchten proeven.

4. Hij brengt mij
naar wijngelag.
Zijn liefde vaart
onder eigen vlag.

5. Sterk mij met koeken.
Voed mij met appels.
Want ziek van
liefde ben ik.

6. Mijn hoofd op
zijn linkerkant,
omhelst mij
zijn rechterhand.

7. Meisjes van Jeruzalem
ik bezweer jullie
bij de gazellen
bij de hinden

prik niet — jullie meisjes
noch prikkel de zinnen

voordat de liefde
vanzelf gaat beginnen.

8. Hoor, daar komt mijn vrind,

springend over de bergen
huppelend over de heuvelen.

9. Mijn gezel
die daar sprong
ben jij gazel
of ben je hertenjong?

Achter mijn muren
staat hij te gluren
loert mij door ruiten
binnenste buiten.

10. Snel dan mijn lief
antwoordt mijn hartedief.
Mijn lieve mijn schone,
kom bij me wonen.

11. Winter heeft afgedaan.
Regen voorbijgegaan.

12. Het veld is vol bloemen
reeds nadert het zoemen
ja het tortelen wordt
al gehoord in ons land.

13. De vijgeboom schiet
jonge vijgen.
Jonge druiven
wijnstoktwijgen.

Die al geuren
door de bomen.

Mijn lieve, mijn schone
kom bij me wonen.

14. Verdwijen mijn duifje,
in de kloven
van mijn rots

vertoon in het geheim
je schoon en je trots.

Zég eens wat —
hoe doe je dat.

Je geluid is mooi
als je lieflijke tooi.

15. Houdt op afstand
de kleine vossen,
die voor en na
in de wijngaarden
rossen.
Onze wijngaard blijft groen.

16. Ik voor mijn vrind.
Mijn vrind voor mij.
Tussen mijn leliën
voel ik zijn strelingen.

17. Voor de dag uitblaast
en de schaduwen wijken
keer dan om mijn vrind
jij gazel blank van rug.
Op de bergen van Beter
als een hertenjong vlug.

HOOFDSTUK III

1. Vannacht
op mijn legerstee
zocht ik die mij mint
maar die ik niet vind.
2. Ik sta op
en doorkruis de stad
langs elke straat
langs ieder pad

die ik wil vinden
die ik ging zoeken
in alle hoeken
hem vond ik niet.
3. Wel troffen mij wachters
op hun ronde door de stad:
Hebt gij kunnen vinden
mijn schat, die ik minde?
4. Ik ben hen maar nauw voorbij
daar vind ik
die mij bemint.
Nu houd ik hem vast
en laat hem niet vrij.

Voor ik hem plechtig leid
naar het huis van mijn moeder.
Naar het echtelijk slaapvertrek
waar 'k eens ben verwekt.

5. Meisjes van Jeruzalem,
ik bezweer jullie
bij de gazellen
bij de hinden

prik niet — jullie meisjes
noch prikkel de zinnen

voordat de liefde
vanzelf gaat beginnen.

6. Wie komt daar op ons af
uit de woestijn.
Ik zie pluimen van rook.
Zijn het reukoffers,
bedwelmende geuren
waar kramers mee leuren?

7. Dit is het pronkbed van
Salomo koning —
een door zestig helden
bewaakte woning.

8. Zestig helden met zwaard
geoefend: een legermacht.
Het zwaard aan de heup
tegen duivels der nacht.

9. En hier staat zijn draagkoets
van libanonhout.
Voor de koning gemaakt.
Met een bodem van goud.
10. Met pilaren van zilver
en purperen dak.
Haar interieur
met liefde behangen
doet Jeruzalems meisjes
naar liefde verlangen.
11. Eruit jullie meisjes
die Zion bewoont.
Kijkt naar de koning
de kroon op zijn hoofd.
-
- Daarmee heeft zijn moeder
toen hij is gaan trouwen
hem eenmaal gekroond.

HOOFDSTUK IV

1. Jij bent mooi
mijn liefje;
werkelijk mooi.

Je ogen zijn duiven
achter je sluierkooi.

Je haarwong:
een kudde geiten
die van de bergen sprong.

2. Als jij je tanden
in me zet:
geschoren schapen
zo uit het wed.

Allen in tweeën
geen zonder jongen,
schapen die sprongen,
tanden die jongen.

3. Uit karmozijn
je lippen-linten.
Snoezig je mond.
Maar heet als woestijn.

Achter je sluier
een schijf van granaten.
Achter je sluier
raad ik je slapen.

4. Voor trofeeën gebouwd
– een toren van David –
zie ik je hals
met 1000 schilden.

Met schilden behangen
van echte helden.
Je hals rondom
een burcht van verlangen.

5. Je borsten getweeën
als welpen van reeën.
Gazellen die beiden
in leliën weiden.
6. Voor de dag uitblaast
en haar schaduwen wijken
ga ik bergen van mirre
en wierook bestrijken.
7. En jij mijn vriendin
schoon tot en met.
Zonder enige smet.

8. Kom met me bruid.
Zachtjes van je Libanon
naar beneden.
Met mij
van je Libanon gegleden.
Naar beneden wij samen
van de Senir, Amana.
Van de top der Chermoon,
je leeuwinnenwoon.
Van je bergen als panthers.
Zo glad en zo glanzend.
9. Jij hebt mijn hart gestolen
zustertje bruid.
Het hart uit mijn lijf gezogen
met één van je ogen.
Uit mijn lijf gereten
met één schakeltje
uit de keten
om je hals –
mijn hart.
10. Hoe heerlijk je zoenen
zustertje bruid.
Hoe heerlijk jou proeven
boven wijnsoorten uit.

Je scherpe parfums
mijn zustertje bruid
zij prikkelen meer
dan alle kruid.

11. Je zoete lippen
druipen zeem.
Honing en melk
onder je tong.
Je kleren welriekend
als de Libanon.

12. Jouw tuin nog gesloten
mijn zustertje bruid?

Jouw bron nog gesloten
jij fontein die niet spuit?

13. Paradijslijke knoppen
jouw hof vol granaten.
Met sappige vruchten.
Bedwelmende luchten:

14. Nardus en safran
kalmus en kaneel
met allerlei wierook
met mirre, aloë –
wat al specerijen
uit vele contreien.

15. Jij fontein
spuit levend water
vloeiende bron
van de Libanon.
16. Steek op dan jij noorden
waar blijf je zuiden
wind waai door mijn tuin
laat vloeien je kruiden
- opdat mijn beminde
zijn hofje vinde
en geniete met lust
de vrucht die hij plukt.

HOOFDSTUK V

1. Ik ben in zijn tuin gekomen
zustertje bruid.
Heb mirre en balsem
tot mij genomen.

Tot mij genomen
honing en raten
wijn en melk
met volle maten.

Schranst mijn vrinden.
Zuipt naar bevinden.
Ja bezat u
gij beminden.

2. Ik slaap
maar mijn hart is nog op.
Klop, klop:
Mijn vriend.

Open mij zustertje
open je deur.
Mijn duifje.
Mijn volmaakte keur.

Want mijn haar is vol dauw
en mijn lokken – mijn gade –
druppelen snachts
van zachte pommade.

3. Maar mijn kleed is al uit.
Moet opnieuw ik mij gorden?
Moeten voeten pas schoon
dan weer smerig worden?

4. Door een kier
vraagt zijn hand belet
die mij in vuur
en vlammen zet.

5. Ik sta op om
hem open te maken.

Met handen en vingers,
die van mirre dropen
op de handvaten
van de schuifbout,
maak ik hem open.

6. Maar mijn vriend
was verdwenen.

Ik zocht hem
hij antwoordde niet.

7. De wachters op hun ronde
die opnieuw mij vonden
mij nu sloegen
en verwondden,

die wachters hebben
onverholen
mijn kleed gestolen.

8. Ik bezweer je
– meisjes van Jeruzalem –
als jullie mijn vriend vinden
wat zeggen jullie hem?
Dat ik ziek ben
Maar van liefde.

9. Waarin is dan je liefste meer
dan een ander
jij schoonste der vrouwen?

Waarin is je liefste meer?
Zoals jij bezweert.

10. Het blazoen van mijn vriend
is zilver en keel.
Kenbaar uit 10.000,
10.000 heet veel.

11. Zijn gouden hoofd
gesmeed uit staven.
Zijn haar gekruld
zwart als de raven.

12. Zijn ogen duiven
koerend langs stromen,
die badend in melk
aan vijvers dromen.

13. Zijn wangen spreiden
balsemzacht
geuren van kruiden
in hun kracht.

Zijn lippen
een rozenstruik
die mirre
in 't kozen druipt.

14. Als plakken – zijn handen –
van zuiverst goud
bezet met de smuk
uit 't heel verre Spanje.

15. Zijn buik van ivoor
met lazuren bezet.
Zijn benen van marmer
op gouden voet gezet.

Wie hem daar ziet
zo uitgelezen
ziet Libanon
met hoge ceders.

16. Zijn keel: lekker zoet.
Het geheel: heerlijk goed.
Mijn lief – mijn vrind,
daar heb je hem –
meisjes van Jeruzalem.

HOOFDSTUK VI

1. Waar bleef je vriend
jij schoonste vrouw?
Waarom bleef hij
jou dan niet trouw?

Wij blijven zoeken.
Met jou.

2. Mijn vriend ging
naar laaggelegen tuin
naar balsembedden
in die tuin.

Om over rozen
zich te bukken.
Andere rozen
om te plukken.

3. Ik blijf hem trouw.
Mijn vriend voor mij.
Die lelies hoedt
in zachte wei.

4. Mooi als Tirtsa
ben jij vriendin.
Jeroesjalajim
dat ik min.

Jeroesjalajim jij
bewaakte stad.
Banieren om
je naakte schat.

5. Wend nu je ogen
af van mij.
Al je blikken
verwarren mij.

Je lokken:
geiten
die in kudde
van de Gilead schudden.

6. Je tanden nu in mij gezet
een kudde schapen
uit het wed

allen in tweeën
geen zonder jongen
schapen die sprongen
tanden die jongen.

7. Achter je sluier
een schijf van granaten.
Achter je sluier
raad ik je slapen.

8. Ziehier mijn harem
zestig koninginnen.

Tachtig bijwijven.
Ongeteld de meisjes
die er minnen.

9. Maar enig jij
mijn duifje zacht.
Je moeder eens
tot zuivre dracht.

Jou prijzen
alle koninginnen.
Nevens de wijven
die je laten winnen.

10. Zij vragen
– al die haremvrouwen –
wie rijzig als de dageraad
schoon als de maan
wie zuiver als de zon
omgeven met banieren
onneembaar bastion.

11. Ik ben afgedaald
naar haar notenhof
om te kijken
naar bloesems in het dal.

Mijn blikken vragen:
bloeit je wijnstok al?
Zij kijken geboeid
of je appelpaar al bloeit.

12. Onbewust, mijn vorst
heb je mij meegenomen
in de staatsiekoetsen
van mijn dromen.

HOOFDSTUK VII

1. Draai je om
Sjoelamiet.

Draai je om
en om.

Jij Sjoelamiet.
Zien jullie haar niet?

Zij danst voor twee,
voor twee dansende reien.

2. Hoe mooi zijn
in schoentjes
je pasjes
prinsesse.

Je wiegende beentjes:
ambachtelijke
steentjes.

3. Je navel
een ronde nap
altijd gevuld
met sap

Een tarwehoop
je buikenstrand,
zachte lelies
aan de rand.

4. Je borstenpaar
als welpen twee.
Tweelingen zacht
van schichtig ree.

5. Je hals een toren
van ivoeren.
Je ogen vijvers
in Chesjboon.

In Bath Rabbim
dicht bij de poort.
Vijvers je kijkers.
Je hals van ivoor.

Je neus van voren
een uitkijktoren.
– Op Libanons bergen.
Damascus in de verte.

6. Je draagt je hoofd
als de Karmel
zijn top.

Purper kleurt
je golvende
lok.

De vorst
hij dorst
naar heel je trog.

7. Schoonheid.
Charme.
Raffinement.

8. Je ranke
lijf een
palmentent.

Je borsten
lijken zachte
bessen.

9. Ik klim in je takken.
Ik grijp
in je tressen.

Als trossen
zijn je borsten
geurig.

Je ademtucht
als appels
fleurig.

10. Je keel als wijn
die staat mij aan.
Rekt zich naar jou
recht toe, recht aan.

Zij stamelt
dingen onbegrepen
in oer oer-oude
lettergrepen.

11. Ik van mijn vrind.
Voor mij zijn zuchten.

12. Kom dan
het veld in
de nacht in gehuchten.

13. Heel vroeg je boomgaard in.
Verlangend te zien
of wijnstokken botten
of bloemen al knoppen
granaten al rijpen –
ik lig voor het grijpen.

14. Alruinen bedwelmen
in de tuinen.

Vruchten geuren
door onze deuren.

Verse vruchten.
Maar ook conserven.

Voor jou bewaard' ik
mijn reserven.

HOOFDSTUK VIII

1. Was je maar mijn broertje.
Aan de tepels van mijn moeder.
Zo maar van de straat.
Ik kon je zoenen, onversmaad.

2. Ik bracht je mee.
Ik bracht je thuis.
Bij moeder werd je
kind aan huis.

Ik gaf je drinken
uit de fles.
Geperste sap
uit appelbes.

3. Mijn hoofd op
zijn linkerkant,
omhelst mij
zijn rechterhand.

4. Ik bezweer jullie
– meisjes van Jeruzalem –
prik niet
noch prikkel de zinnen
voordat de liefde
vanzelf gaat beginnen.

5. Wie hebben we daar
uit de woestijn.
Steunend op haar vrind
uit de woestijn?

Onder de appelboom
heb ik je gewekt.
In de boomgaard
waar je moeder
je ontving
en heeft gebaar.

6. Als een zegel in je hart.
Een zegel in je arm gedrukt.
Sterk als de dood de liefdessmart.
Hard als de hel de ijverzucht.

Haar kolen
kolen van rood vuur.
Een vlam van god
in 't laatste uur.

7. Vloedgolf van water
kan jou niet blussen
laaiende min

kolkende stromen
je wegspoelen
evenmin.

Stel dat een man
op koopcontract
vermogens biedt
voor zulk contact.

Men zou boe roepen
– vent ga heen –
als hij ooit
op de straat verscheen.

8. Wij hebben een jong zusje,
borsten heeft zij nog niet.
Wat doen wij met dit zusje
ten dage dat men voor haar biedt?
9. Was zij een muur
wij bouwden rondom zilveren kantelen.
Was zij een deur
wij sloten haar af met cederen panelen.
10. Ik ben een muur
met torenborsten.
Hier sta ik
voor wie naar mij dorsten.

11. Salomo had een wijngaard
in Baäl Hamoon.
Hij gaf haar aan wachters
voor 1000 loon.
12. Die duizend gun ik Salomo,
200 aan het personeel.
Mijn wijngaard blijft
voor mij alleen.
13. Jij, die je dagen
in tuinen verslijt
jij meisje zonder rem,
de vrienden
verlangen naar je stem.
14. Scheer je heen
mijn vriend
doe als gazel of hertenjong –
jij die eens
over mijn zachte heuvels
sprong.

Jaap Zijlstra, die de tekst van de vertaling kritisch met mij doornam, moge zich overtuigd weten van mijn grote erkentelijkheid.

S. v. M.